

Siroti.

Spisal *Andrej Rapè.*

I.

Pojdita mi že spoti! Saj pravim, ti otroci! Večna nadlega so. Človek nima nikdar praznih ušes! Ven se mi poberita, sicer! . . .“ In zavzdignila je osorna teta roko ter namerila na Silvo. Tončka jo je pogledala proseče. Oko ji je bilo solzno.

„Ljuba tetka,“ je rekla, „pustite naju k mamici! Ah, k nji bi šla tako rada! . . .“

Blažičevka je bila vdova. Mož ji je umrl pred letom. Živela je skromno, a srečno s svojima nedoraslima hčerkama v stari napol podrti bajti. Delala je, kar so ji dopuščale slabotne moči. Perica je bila. Po vse dneve in noči je prala in likala, likala in prala. Ob tem delu pa se je bila jako prehladila. Moči so ji pojemale.

„O, večni Bog,“ je često vzdihovala. „Ne pošlji mi boleznj; kaj bi bilo z mojima otrokoma?“

Nekega dne pa je vendar morala v posteljo. Tako je bila oslabela, da ji ni bilo tudi ob največjem samozatajevanju več mogoče iti na delo.

Otroke, lastne otroke gledati lačne in ne imeti skorjice kruha, da bi jim potolažil glad — ah, to je hudo. Najhujša je ta bol v življenju matere ali očeta. In tudi za Blažičevko so prišli taki obupni, grozni dnevi.

„Silva, stopi tja dol v vas in povej teti, da jo prosim, naj pride k meni!“

„Oh, mama, teta je tako huda!“ je vzdihnila hčerka. In zajokala je Tončka: „Tete ne maram . . .“

„Tončka, tam vzemi stolček pa sedi sem k moji postelji, in počakava, da pride Silva s teto, ki nam kaj skuha.“

Kašelj je posilil Blažičevko. V srcu pa ji je bilo tako neznansko hudo. Uprla je ljubo svoje oko v Tončko. „Smrt“ — je potihem zamrmrala mati. „In kaj bo z otrokoma? Jaz umrem. Preneso me tja k sv. Urhu. Kako prijeten bo počitek!“ Nekaj blaženega ji je leglo na obraz. „Počiti, da, počiti! . . . A otroka!“ — In srce ji je hotelo počiti v bolesti.

Silva je prišla s teto. In ostala je teta pri Blažičevki in gospodinjala, karala in tepla otroka, ki sta se jo neizrečeno bala.

Prišlo je naposled, kakor je pač moralo priti. Blažičevki se je bližala zadnja ura. Svoja otroka je priporočila sestri. „Oh, bodi jima ti mati,“ ji je dejala večkrat. „Imej ju rada. Dobra otroka sta. Tebi ju izročam, od tebe ju bom terjala nekoč. Izpolnuj mojo oporoko!“

In nekaj dni pred Božičem so zazvonili zvonovi v farni cerkvi sv. Urha. Blažičevka je umrla. Silva in Tončka sta bili siroti brez matere, brez očeta. Pričelo se jima je povse drugo življenje. Psovanje, palica, porivanje iz kota v kot, kričanje — tako je bilo sedaj njiju življenje.

„Mamica, oče, kje sta?“ je jokala Tončka. „Vzemita naju k sebi!“ je zdihovala Silva.

II.

Božič — to je vesel čas! Vsi ljudje se ga radujejo, vsi ga komaj čakajo. Ali našima znankama ni bil Božič vesel. Ni bilo več matere, ki ju je toliko ljubila, ki sta jo imeli tako radi.

Tiho sta sedela otroka pri peči, a teta jima še nocojšnji večer, ko oznanjajo angeli mir vsem stvarjem, ni prizanašala s psokami. Iz vasi je prihajalo veselo vriskanje radostnih in srečnih otrok. Pri Blažičevih je bilo pusto, temno, prazno. Medla luč je brlela v sobi. Star lonec, ki je ostal zunaj pred pečjo pod ognjiščem, ni bil napolnjen kakor vsako leto z žerjavico. Mamičinega glasu, ki je otrokoma tako blažil srce, ki je tako veličastno, skrivnostno odmeval po prostorih ljube hišice vsak božični večer v iskreni molitvi — tega ni bilo več. Rezek glas tetin, ki je jezno hodila iz kota v kot in pospravljala po hiši, je odmeval po praznih prostorih, praznih, saj ni bilo več oživljajoče mamice v hiši.

„Teta, mama je nama pripovedovala vsako leto o ljubem Jezuščku,“ se oglesi boječe Silva. „Povejte nama, ljuba tetka, še vi kaj lepega, lepo prosiva!“

„Prav čas imam sedaj!“ odurno zavrne teta ljubko prošnjo.

Utihihnila sta otroka ter se stisnila v kot. Nežni dušici pa sta jima pohiteli proti nebu, gor k zvezdam, k mamici, ki gotovo tudi danes pripoveduje v nebesih o Jezuščku ter gleda dol na siroti.

Molče je sedla teta na posteljo.

„Ali tudi jaslic ne napravimo letos?“ vpraša tiho Tončka večjo sestrico.

„Ne vem! Le tiho bodi, sicer bo teta huda,“ tolaži Silva sestro.

Na postelji je teta zadremala, omahnila nazaj in trdno zaspala.

„Silva, ali bi se nama v gozdu Jezušček resnično prikazal, če bi ga šli iskat?“ prične zopet Tončka.

„Seveda! Prav gotovo! Umrla mamica je pravila tako, pa bi ne bilo res?“

„To mora biti lep!“ šepne Tončka. „Tako rada bi ga videla! Prosila bi ga tudi, da pošlje ljubo mamico nazaj k nama.“

„In morebiti bi jo poslal,“ de Silva. „Jezušček je še posebno usmiljen na božični večer. Mamica je pravila, da izpolni na ta večer vsako željo. Celo drevje si sme kaj želeti, in vse se mu izpolni.“

„Kaj, drevje si tudi kaj želi?!“
 „Vidiš jo! Ali se več ne spominjaš, kako je pravila mamica o tisti jelki, ki je samevala sredi velikega gozda in jokala po sestricah? In priple-

sala je po zraku mehka snežinka ter jo tolažila. Zahrepenela je jelka, da bi bila rada božično drevesce, ki bi delala veselje otrokom in gledala njih

cvetoče, vesele obraze. In prišel je gozdar, iskal in izbiral ter izbral ravno njo za božično drevesce. Jezušček mu je vdihnil to misel.“

„Pojdiva ga iskat, Silva!“ — In odšla sta otroka v jasno božično noč.

III.

Nemirni srčeci sta se deklicama upokojili pod jasnim božičnim nebom. Vsa природа, veličastna v tihi svoji krasoti, vse obnebjе tako neskončno lepo, vsi veliki svetovi na njem — vse je pelo, ah, pelo lepe božične pesmi, kakršne je pela mamica vsako leto. In v lepih otroških sanjah je stopal angel božji dol k njima. Mati ga je bila poslala doli z nebes, da pozdravi in potolaži siroti. Pa jih je vedel dalje, dalje Jezuščku naproti, ki sta ga iskali, dalje pod jasno nebo, pa jih je privedel tudi nazaj do domače hiše. Mraz jima je bilo, saj sta bili lahko opravljeni. Pred kočо sta obstali, in izginilo je iz duš ono blaženstvo. Medlo so padali skozi okno žarki brleče luči na deklici. Silva je sedla v zatišje k hišni steni, objela Tončko, in pogovarjali sta se o mamici in Jezuščku . . .

V koči je spala teta. Objele so jo zlate sanje. Jasna kot ta lepa božična noč se je razprostrla pred njo njena mladost. Lepa je bila, neskončno sladka. In čula je v sanjah znano pesem iz otroških dni. Sama jo je zopet pela kot takrat . . . Kmalu pa se je razlila noč nad njenimi zlatimi sanjami. Zašepetal ji je glas: „Glej! Tvoje srce je trdo in mrzlo. Prav v sredini tega srca spi pa le še nekaj, kar je živelo v njem nekoč v tvoji mladosti. Morda se še oživi kdaj! Morda se še kdaj vrne vanje tista sladka mehkoča, tista hčerka nebeška, ki ji pravite zemljani — ljubezen. Morda! Izgubljena še nisi.“ Odprlo se je okno, in dvoje neskončno žalostnih oči umrle sestre je gledalo v prazno kočо ter iskalo ljubljeno otroka. Videla je teta, kako je zavzdignila umrla sestra desnico. Čula je njen glas, njeno tožbo: „Ali tako izpolnuješ mojo oporoko?“

V linah se je oglasil zvon. Teta se je zbudila. In kako se je zbudila? Vsa prenovljena je bila. Srce jo je z neznano silo vleklo k sirotama. S postelje vstane. Otrok ni. Skoči k odprtini v zidu ter gleda v jasno noč. Tam zunaj pod oknom, kamor je svetila medla luč, sta bila otroka, vtopljena v čarobno noč, napajajoča se z jasnimi spomini.

„Ubožici!“ je šepnila teta. „Precej, kar precej jima moram pričeti vračati z ljubeznijo, kar sem jima storila zla s trdosrčnostjo in odurnostjo. O, sestra! Tvojo oporoko hočem izpolnovati vestno, čuješ, vestno!“

In prižgala je božične lučce okolo jaslic, ki jih je bila vzela iz skrinje in jih postavila na mizo. Porazložila je nato vse, kar je imela lepega v stari skrinji, po mizi, da obdari na nocojšnji večer siroti. In poklicala ju je potem gorko, materinsko: „Silva, Tončka!“ Duša ji je bila vroča, rajaska slast jo je napajala.

Začudeno sta zrla otroka teti v obraz, zakaj tako prijazno ju ni še nikoli poklicala. Okolo srca jima je postalo gorko.